

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy
ltnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath.
népoktatási intézet egy-egy példány-
ban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt.
Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám.

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel **minden egyes
szóért**, minden közlés után 3 kr. (6 fillér)
fizetendő. — Egyéb hirdetéseknel egész
oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrés 4 frt
és egy nyolczadrés oldal 2 frt. A 30
kr. bélyegilletéket a hirdető fizeli.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz

HIVATALOS RÉSZ.

**Kivonat, a besztercebányai egyházmegye
körleveléből.**

A tanítók ötéves korpótléka tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisz-
ter 2664. számú körrendelete.

Az 1893. évi XXVI. t.-cz. 2. §-a, illetőleg
a t.-cz. végrehajtása tárgyában a közig. bizott-
ság számára 1894. évi 10.000. szám alatti ki-
adott utasítás szintén 2. §-a szerint minden
elemi iskolai tanítót, tekintet nélkül törzsíze-
tésére, az 1898. évi szeptember hó 25. ikétől
kezdve 50—50 frt I. évfőtödös pótlék illet meg.
Eltekintve az állami elemi iskoláktól, előre
látható, hogy a nem állami elemi iskoláknál,
esedékes korpótlékok a) minden oly elemi is-
kolánál, ahol a tanítói fizetés kiegészítése
államsegéllyel már az 1893. évi XXVI. t.-cz.
alapján tényleg eszközöltetett; b) ahol a ki-
egészítés iránti tárgyalás folyamatba tétetett;
c) a hol ugyan az államsegélyt az iskolafenn-
tartó eddig igénybe nem vette, nem is kérte,
saját erején a fizetést a törvényes minimumig
kiegészítette — de anyagi helyzeténél fogva
következhet, hogy a korpótlékokat is fedezni
már nem lesz képes: tárczámat fogja terhelni,
a szó alatti teher költségvetési fedezete végett,
tehát már az 1898. évi költségvetés előkészí-
tése idejéig, vagyis a f. év április hó 1-ig
azokra nézve kellő adatokkal birnom. Felhívom
tehát a közigazgatási bizottságot, hogy a jel-
zett három csoport szerint a hatósága alatt
álló nem állami, tehát községi és hitfelekezeti
iskoláknál rendszeresítve lévő tanítói állások
számát, megfelelő kimutatásokba foglalva a
kir. tanfelügyelők segélyének igénybe vételével
készíttesse el s azokat f. évi márczius hó 15-ig
annál inkább mutassa be, mert különben nem
leszek azon helyzetben, hogy a szó alatti meg-
felelő fedezetről gondoskodjam. Végül mutassa

a közig. bizottság ki, hogy nem korpótléka,
hanem fizetés kiegészítésre a területén lévő
egyes nem állami iskoláknál 1898. év folya-
mán előre láthatólag mily összegre lesz szük-
ség, s a korpótlékokat saját erejükön előre
láthatólag mely nem állami iskolafentartók
fogják fedezhetni. Budapest, 1897. évi január
hó 20-án. *Wlassics* s. k.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

A leányok olvasmányairól.

A világhírű hadvezér, nagy Napoleon kér-
dezte egyszer a környezetétől: mire volna szük-
ség, hogy a fiatalság jó nevelésben részesüljön?
»Jó anyákra! — felelének. Igen, ez a helyes
nevelési rendszer, válaszolá.

Nepoleon okosan gondolkozott, mert az
anya befolyása a gyermek egyéni, de különö-
sen vallás-erkölcsi nevelésére — amely alapja
a »jó«-nak — valóban mérvadó. »A család a
nevelés legfontosabb eleme, és ennek a csalá-
dnak a lelke: az anya.

Már ez a pár sornyi előterjesztés is kellő
világításba helyezi a nőnevelés rendkívül fon-
tosságát. Az eljárásnak, mint általában a ne-
velésnek az ezerféle esetekben, módzatokban,
ezerféle alkalma, változata lehet; ezuttal en-
gedjék meg, hogy a leánykáknak, a leendő anyák-
nak olvasmányairól megemlékezzem.

Főleg az utóbbi évtizedben, amióta a nő-
kérdés különösen előhozakodott, lázas tevékeny-
séget vehetünk észre a gyermekirodalom terén.
A különféle »érettebb leányoknak«, »mindkét-
nemű serdülő ifjuságnak« stb. szánt munkák
hova-tovább gombamódra szaporodnak.

Nem tagadom, hogy az olvasás képző ha-
ttással bír, de kénytelen vagyok bevallani, hogy
az általam ismert legtöbb ifjusági irat nem
felel meg enemű *helyes* céljának. Még a leg-
ártatlanabbja is sokszor tele van edeskes,

sünetlen felsegőséi, üres szavakkal, az emberi szív legdrágább érzelmeivel fűzött ledér játékokkal, könnyelmű és gondolatüres érzékiséggel. Kötelességteljesítésről, a szellemi munka megkedveltetéséről, az anyagi előnvös, okos kihasználásáról aligha fordul elő valami, persze mert így nem érdekes. A regényesség, az ábrándosságban szerzelebbőség viszik a főszerepet.

Lassan múlnak az évek, a leánygyermek idősebb lesz, a múltban szerzett, anélkül is fellengző képzelemléte fellegrakata épített a korra, miknek ritka kivétellel — az ellenkezőjére ebred: vagy ábrándjaival engedi magát ragadtatni oda, hol a meghasonlás fogadja, mert a való rideg képet tar elő, hol egy önfeledt pillanatban talán a régóta érzett titoktelenség sejtelmeknek, esaboknak megvalósítását csigolya. Innen már csak egy lépés — a bukás. S hany példa érvel mellettem!

Az ugynevezett mulattató irodalom, a többnyire dilettans kontarok, a pénz szükében szenvedő írók ferczművei, az érzekesiklandoztató rövidkebb és hosszabb elbeszélések annyiszor csak a jó izlést rongják, az agyat megtöltik üres képzelgésekkel, legtöbbször a leghatározottabb formában a vallástalanság és erkölestelenség terjesztői; nyújthatnak egyeseknek szórakozást, szolgálhatnak időtöltésül, de mi általános hasznunk sincs belőlük s az igazán művelt emberben nem ritkán visszatetszést, undort keltenek.

Igaz, hogy a testnek élvezetet nyújtanak, mert a pajzan, tetszelgős modor, az érzekies frivol tárgy a nemi szerelem mezején a szívügyeknek tömjeneznek; ám épp ez okból van kizárva erkölesi jogosultságuk. Vegyük még ehhez a testre gyakorolt hatást. Vajjon természetes, hogy az olvasmányoknak, ha különben a legjobb e nemük is, mulattatóknak kell lenniök, másképp nem kedvesek. S mit tesz az a fiatal leány az ilyen kedves olvasmányokkal? Már az olvasás alatt többnyire görbülten ül, lábait rendszeren egymásra rakja fejét kezével erősen megtámasztja, a szemeket órákon át egy tárgyra irányítja, egy helyzetben van a test, ami szükségképpen a tagoknak bénultságát hozza magával s ez valóban jelentkezik is az egyes testrészek elszibbadásában. A vér a megfeszült agyműködés következtében tödülést okoz, a szív rendetlenül működik, a vérkeringés megzavarodik. Mindennek gyakori ismétlődése sohse veszti el bönítő hatását a szervezetre, pláne a női szervezetre: és kérdés, az a sok migrain, idegesség s hasonlók, nem-e az ifjúkorban túleröltetett idegzetnek utójelenségei?!

Igy az élvezet, mely kezdetben csak izgatólag hat, lassan-lassan lankasztja a testet: lélek és test — mindkettő megsínyli a rossz olvasmányokat. Mi következik ebből, ha nem az, hogy a szülök a legjobb tartalmu könyvek olvasásával is figyelemmel legyenek, nehogy

az olvasási vagy *szenvedélylyé* fajuljon, mert annak a legjobb körülmények között is pusztan *fűszerül* szabad szolgálnia.

A szülök s a nevelök kötelessége a körültekintő figyelem. Amíg a játék szórakoztatja a gyermeket, tegye azt, a játék az ő éltető birodalmuk: a játéktól orvul elszakasztott, legyen az fiu vagy leány — olyan mint a virág, amelyet kiültetnek a természetének való földből: ezekből lesznek azok a törpe öregek, akiknek nem volt gyermekkoruk, ezekből lesznek azok az elfasult blazirtok, mert valamint az életkorban nincs ugrás, a kor megkívánta, a korraljáró szórakozási foglalkozásban sem lehet az, s ha beleviszik az egyént, az csak természetellenesen eshetik meg, ami a gyermeknek idegen lesz, nem éli bele magát, csak affektálja az arravalóságot, ami elvégre is megumattja vele a teret, amelyre erőszakkal helyezték.

Dicséretes és helyes, hogy a leánykát már 10—12 éves kortól az anya, a jó anya! kiváló gondjaiban részesíti, csak hogy ez ma természetellenesen történik éppen azért, hogy a gyermekleány gyermekségét erővel elrabolja, őt erőszakkal nagygyá büvöli, játék helyett újságokat, szórakoztató olvasmányokkal traktálja, csak hogy itt már megszűnik a gondosság s a gyermekleány olyanoknak jut birtokába, amiket az ő gyenge lelke még meg nem emészthet: éppen ez az utóbbi körülmény az oka annak, hogy még az erkölesi szemponiból veszélytelen olvasmány és a gyenge itélettel rendelkező leánygyermek kezében méreggé válhatik.

De hogy az anyák működése a kívánt szellemű lehessen, előzőleg az iskola kötelessége ily szellemben nevelni a leendő anyákat — a leányokat. Mert: »Amint senki sem adhat másnak olyat, amivel maga nem bír, épp úgy nem nevelhet, nem képezhet mást, aki nevelve, képezve nincs.« (Diesterweg.) *Váczy István.*

Az igazságszeretet ápolása az iskolában.

(Folytatás és vége.)

II.

Motto: Az igaztalanság az őszinte bizalom gyilkosa.

a) »A nagy férfi, kit a gyermek bámul, a gyermeknél egyszersmind példa, mely után törekszik, remény, melynel szíve feldobog«, mondja Eötvös egyik művében. S ki volna hívatottabb követendő példa a gyermek előtt, mint a tanító? A gyermek megbamulja tanítóját, ellesi szavait és tetteit, a mit tőle lát, beszívárogo fogékony kebelébe, megragadja lelkét és teljesen átalakítja szellemi életét, hasonlósá teszi tanítójához. Éppen ezért a példa a legnagyobb fontosságú nevelő eszköz s éppen ezért a gyermek előtt mindig csak jó példának szabad mutatkoznia. Nem szabad tehát az utánzásra legnagyobb mérvben serkentő egyénből hiányoznia az istenadta erények egyikének sem,

nem szabad azért, hogy a nyíltan gyakorolt erények mindegyike buzdító, serkentő példa lehessen a gyermek előtt.

Az igazságszeretet érzetének is meg kell testesítve lenni a gyermek előtt, látnia kell ezt tanítójában a többi erényekkel párosulva. S ezért kell, hogy a tanító másokat tápláló lelke bírja az igazságszeretetnek érzelmét a legnagyobb fokban, amint azt munkám első részében a tanító igazságosságáról elmondtam. Mutasson ezen erény iránt mindenkor a legnagyobb tiszteletet, azt minden alkalommal behatóan ajánlja; a hazugságról és tettetésről pedig mindig utalattal szóljon. S így aztán mint jó példa, mintegy rákényszeríti a gyermeket, hogy mindig az igazság útján haladjon, hogy a hazugságnak, álnok tettetésnek még csak árnyékát is kerülje. A tanítóban észrevett igazságtalanság, mint rossz példa, a természete szerint is nyílt gyermeket szórakozottá teszi, s a mindig igazmondó ajkakat megtanítja hazudni.

Örizedjék tehát a tanító, hogy szívének álnok hamissága be ne szennyezze az ártatlan szíveket, mert mint a szentírás mondja: »Jaj a botránkoztatónak.«

b) Mint fentebb mondtam, ez erény fejlesztésére és ápolására szükséges még, hogy felhasználjuk mindazon alkalmakat, melyeket a tantárgyak is nyújtanak. A népiskolai élet minden napja hoz alkalmat, a midőn a gyermek őszinteségét, nyíltságát, igazságszeretetét szívében felébredszthetjük és ápolhatjuk. S vajjon nem vádolható-e vétkes hanyagsággal az, a ki ez alkalmakat könnyelműen fel nem használja?

Isten VIII. parancsa, Ezsau, Námán szolgálja, Salamon ítélete, Ananiás és Zaphira és mások mind egy-egy alkalom, a mikor megszerettethetjük növendékeinkkel az igazat s megutáltatjuk velők az álnok hamisságot.

Rendelkezésünkre állanak a tekintetben a beszéd- és értelemgyakorlati órák, mikor kisebb elbeszélések által viszzük be az igazságszeretet érzelmét a zsenge szíveibe.

Az olvasmányok és versek egy részének alap gondolata az igazságosság diadala, a hazugság bűnhődése. Például: A hazug fiú A kis Washington stb.

A történelem is bőven nyújt alkalmat, csak fel kell használni; egyet említek a sok kínálkozó alkalom közül: Mátyás az igazságos.

Akkor lesz egész eredménye tanításunknak, ha a tantárgyak által rendelkezésünkre bocsájtott ismereteket növendékeink szellemi birtokává tesszük, de egyszersmind a tantárgyakat az erkölcsi képzés eszközévé is tesszük: ha kizsákmányoljuk a tantárgyak anyagi és alaki hasznát egyaránt; kevés szóval: ha nevelve tanítunk.

A fegyelmi esetek is utat nyitnak az igazságszeretet erényének ápolásához: hányszor és hányszor figyelmeztethetjük növendékeinket a felmerülő fegyelmi eseteknél, hogy a jó er-

zületű emberek csak az őszinte gyermeket szeretik: hogy az éleiben csak az igazmondó embereket ajándékozzuk meg bizalmunkkal; hogy a mindentudó jó Isten előtt csak az olyan ember találhat kedvet, a ki gondolkodásában, érzelmeiben, szavaiban és cselekedeteiben igaz és őszinte.

c) Végül ne hiányozzék belőlünk a feltűnhető hamisság, álnokság bűnének kiirtására irányuló törekvés: és ne legyünk elnézők soha e bűnnel szemben. A legnagyobb bűnös a hazugságon kezdte. Ez a bűn az, a melyből fejlődnek a legnemtelenebb gonoszságok, melyek boszúért égbe kiáltanak.

A gyermekben a veleszületett önzés folytán megvan a hazugságra való hajlam s a mint mi nevelők tudjuk, meglehetősen fokban. Ezért aztán nagyon gyakran vagyunk azon kellemtelen helyzetben, hogy hazugságot kell büntetnünk. S ha már felütötte fejét e rút bűn valamelyik gyenge lélekben, ne hagyjuk azt büntetlenül; de hogy e büntetések minél ritkábban forduljanak elő iskoláink falai között, előbb is oda törekedjünk, hogy a fentebb elmondottak által fejlesztjük, ápoljuk és erősítsük a gyermek szívében az igazság iránt érzett szeretet erényét, ez erény bírása megédi a gyermek szívet, betölti azt és nem ad helyet ott a nemtelen hazugságnak.

Azonban ha szembe kell állanunk a hazugsággal, nem szabad annak gyenge engedékenységünk által utat engedni, hogy romboló munkáját tovább folytathassa. A mint felismertük a bajt, azonnal siessünk annak megölésére, kipusztítására, nem irtózva még a legszigorúbb fegyelmezéstől sem.

Hiába dicsérik nap-nap után az igazságszeretet magasztosságát s hiába ecsetelnők a hazugság utálatosságát: a szó elhangzanék, s ha az elkövetett hazugságot büntetlenül hagynók, éppen úgy tennénk, mint az a kába orvos, a ki betegének csak az egészségnek becséről, a betegségnek veszedelméről beszél, műszereinek kitűnőségét dicséri, de nem ír gyógyszert, s nem használja kitűnő műszereit, hogy az egészséget veszélyeztető sebet gyógyítsa.

Az őszinteség és igazságszeretet ellen észrevett egyetlen hiba előtt sem szabad szemet hunynunk, az ezen erény rovására elkövetett rossznak megfelelő fegyelmi eszközöket fel nem használni a legnagyobb igazságtalanság volna annak részéről, a kinek éppen a saját igazságossága által kell szívvel-lélekkel azon működni, hogy a hazugság által megmetyelgett világ felett az igazságszeretet erénye diadal-maskodjék.

Závátzky István.

A beszéd- és értelemgyakorlatok.

Ujabb időben oly hangok emelkednek, sőt már kérdés tárgyává is teszik, hogy a beszéd- és értelemgyakorlatok, a melyekre a népiskola

alsó osztályainak majdnem egész értelmi fejlesztése fektetve volt, külön tárgynak lenni megszűnjenek. Különösnek tetszik az, hogy miért éppen ezen a népiskola oly fontos részére akarják a haláliteletet ugyszólván rögtön ítéletileg kimondani. És csodálkozásunk annál indokoltabb, miután népoktatásunk újabb lendületes haladásának első forrása, meglévő tantervünk, éppen ezt a tárgyat teszi az alsó osztályok tanításának központjává, mely köré az ezen osztályokra eső ismeretanyag nagyobb részét csoportosítja, hogy a gyermek értelmi körében beszélgetve, őket az ismertről az ismeretlenre, a létezőről az elvontra vezessük.

Részemről azonban a legkevesebb aggódok, hogy ezen nagyon is szerencsétlenül kiesztelt újítás bármennyű következással járna is, mivel a beszéd- és értelemgyakorlatokat semminemű tanterv és semminemű báhonnán eredő intézkedés a népiskoláinkból kiküszöbölmi nem fogja; nem pedig azért, mivel ott, a hol ember emberre hatni akar és különösen a hol ez kötelessége és célja is — ott a beszédgyakorlatok soha, de soha megszűnni nem fognak. Ezek minden népiskolában — ha nem is a tan- és óratervben — de a népiskolai tanítás praxisában mindenha létezni fognak.

Nincs a népiskolának haladatosabb és eredményében áldásosabb tárgya, mint a beszéd- és értelemgyakorlatok. Mert hisz mi teszi az embert oly magas lényre, mint az, hogy gondolatait és érveléseit közölni képes; és a mi rendeltetésünk, hogy őt ebben minél tökéletesebbre tegyük és pedig miáltal: *beszédet csakis beszéd által*. És vajjon nem a beszédgyakorlat-e az, amit az anya gyermekével végez, midőn azt öntudatra ébredésével a külvilággal megismertetni igyekszik? Bizony az es nem egyéb.

Ezen tapasztalatokból kiindulva, ne bolygassuk meg a természet rendjét és útjait: *mert a beszélgetés az emberi természet születtje*.

Oh! ti szegény nagy paedagogusok, kiket magasztalunk és megközelíteni igyekszünk, már hozzátok is hűtelenek akarunk lenni. Ti szakítottatok a száraz ismerettöméssel és beszélgetéssel, *ravezetéssel* aknáztátok ki gyermekkinéseitek értelmi erejét, hogy így őket újabb igazságokra vezessétek. Lam rosszul tettétek.

Vagy elértük e már tanításunkban a haladás oly magas fokát, hogy immár a delelőn vagyunk és ezután csak megállapodnunk vagy esnünk kell?

A beszéd- és értelemgyakorlatokat a népiskolából bármely alakban és módban megszakítani vagy éppen kihagyni annyi volna, mint a népiskolát az értelemfejlesztő tevékenység legfőbb tényezőjétől megfosztani. Mert ezen tantárgy az egyedüli, amely a tanító részéről az önálló, az alkotó munkát szinte kényszerítőleg követeli; mert a tanuló különböző feleletet adva, ezekhez alkalmazkodni kénytelen.

A beszéd- és értelemgyakorlatok semmi más tárggyal nem pótolhatók: igaz, hogy legközelebb hozzájuk az olvasmánytárgyalás esik. De vajjon hol van azon olvasókönyv, a mely mindazt, amit a tanítónak a beszéd- és értelemgyakorlatokban feldolgoznia kell, felölelhetné; hogy és mikép volna elérhető az, hogy az olvasókönyv oly szervezetet nyerjen, hogy arra a tanító teljesen támaszkodhassék; hogyan nyújtsa az olvasókönyv azt is, a mire csak a tanítónak szüksége van; és ha mindez elérhető volna is, hol és miben találunk kezességet arra, hogy a tanító az olvasmánytárgyalásban mindazt oly részletesen teljesítene, mindazt eddig e célra rendelt külön 2—3 órában tette; és nem volna-e az egész olvasmánytárgyalás olvastatása?

Ha ezen újítás keresztül vitetnék, akkor a haladás a magyar beszéd elsajátításában még az eddiginél is sokkal lassúbb volna, sőt nagyon is kérdésessé válnék, mivel eddig a beszéd- és értelemgyakorlatok a nem magyar nyelvű iskolákban ugyszólván teljesen a magyar beszéd szolgálatában állanak, amit az olvasmánytárgyalásról nem állithatunk, mivel itt már az olvasmány tárgyi fejtegetése és a nyújtandó tárgyismeretnek öntudatosá tétele lép előtérbe.

A beszéd- és értelemgyakorlatok nagyfontosságát csak úgy tudjuk megítélni, ha tisztában vagyunk azok tulajdonképeni rendeltetésével. A beszédgyakorlatok első feladata a gyermekek beszélő képességét gyakorolni és fejleszteni.

Ez pedig roppant nagy feladat, mivel hisz a mindennapi tapasztalat mutatja, hogy a szellemi intelligencia egyik főkellékét a kifejezésbeli készség teszi. Ez pedig magában foglalja a tiszta, összefüggő, értelmes és nyelvtanilag is helyes beszédet. (Magától értetődik az, hogy ide sorolom a fogalomalkotást és fűzést is) Ha pedig ezt elérjük, akkor nagyban hozzájárulunk a nyelvtanítás főfeladatához: *a helyesírás elsajátításához*. Ez volna a beszédgyakorlatok célja általánosságban.

Az okot, mely miatt ezen tárgy felvettetett, abban vélem találni, hogy a beszéd- és értelemgyakorlatok eddigi kezelése és az általuk elért eredmény nem felelt meg a várakozásnak, és abban, hogy e tárgy eredménye nem oly szembetűnő, mint más tárgynál. De vajjon helyes volna a bajon úgy segíteni, hogy a fat nagyobb gondozás és ápolás helyett *gyökereitől tépjük ki*? Azt hiszem, hogy nem.

A beszédgyakorlatok helye a népiskolában e szerint oly szükséges, hogy e fölött vitatkozni annyi volna, mint ezeknek értelem- és szellemfejlesztő volta iránt kétségben lenni. E helyett sokkal előnyösebb és eredményesebb munkát végeznünk, ha ezek miként való kezelésére terejük az aktív tanférfiak figyelmét, hogy az eredmény az eddiginél jóval nagyobb legyen; miáltal egyszersmind azok

létjogosultságát és paedagogiai értékét is a legjobban fogjuk bebizonyítani és méltó helyüket a tantervben biztosítani.

Nézetem szerint a beszéd- és értelemgyakorlatok anyaga a *magyar nyelvű* népiskolában az legyen, hogy a gyermek tapasztalata körébe eső és a külvilágból vett korának megfelelő tárgyakról tiszta fogalmat nyerjen és ezeket főbb vonásaikban leírni képesüljön. A nyelvtani fogalmak kifejtése (a melyek a lehető legkisebb minimumra szorítandók is nem külön órákban, hanem a beszédgyakorlatok alapján volnának kifejtendők. Ehhez hozzájárulna még a 3-ik osztályban, amint ezt a tanterv is helyesen teszi, a földrajzból eső anyag is.

Ami pedig beszédgyakorlatok célját a nem magyar nyelvű népiskolákban illeti, ez az legyen, hogy a tanulók ezek alapján a magyar beszédet elsajátítsák.

Teljesen érzem állításom súlyát, hogy mit tesz az: »a magyar beszédet elsajátítsák.« Érzem ezt annál is inkább, mivel sajnos, eddig ezt el nem értük. Nem értük el pedig azért, mert a követendő mód dolgában nagyon is a sötétben tapogatódtunk. Most úgy látszik a helyes nyomon vagyunk, mert oda fordultunk útmutatásért, a hol a csalhatatlan természet mutatja az ösvényt. És ennek helyesnek és célravezetőnek kell lenni, miután a földkerekség minden beszélő emberfia e módszer sikerének bizonyítéka. Ez pedig nem más, mint az anya módszere, a melylyel gyermekét beszélni tanítja és a hogyan az ember beszélni megtanul. Ez a módszer az, a melyet a paedagogusok *direkt-módszernek* neveztek el, és a melyet követve, egyes helyeken meglepő eredményeket értek el. *E módszer pedig a szemléltető beszélgetésen alapszik.* E tekintetben nagy reményeket fűzünk a kath. tanítói nagygyűlés azon határozatához, mely szerint a jövőben a magyar beszéd a *direkt-módszer* alapján lesz tanítandó; remélvén egyuttal, hogy e módszer részleteit és a követendő eljárást tárgyaló teljes vezérkönyv a megfelelő útmutatást adni fogja.

Tudom, hogy fejtegetéseim nagyon is hiányosak, de messzire vezetne, ha a beszéd- és értelemgyakorlatok körét teljes képen méltatnám, miután célom csak az volt, hogy azon törekvéssel szemben, a mely a beszéd- és értelemgyakorlatok ellen irányul szót emeljek és kiemeljem, hogy az ezekben fekvő paedagogiai nagy kincsébányát az eddiginél sokkal nagyobb mértékben aknázzuk ki; és ezt az által gondolom elérhetőnek, ha népiskolai tantárgyaink ezen fontos tárgyát újabb megbeszélés és megvitatás tárgyává tesszük, azon javítunk és tökélesbitünk, nehogy ebbeli mulasztásainkkal magának a tárgynak *létjogát kérdésessé tegyük.* *Mihalicska János.*

IRODALOM.

— **Megjelent.** A Szent-István-Társulat kiadásában a napokban jelent meg és küldetett szét *Ezredéves Magyarország*. XIII. Leó pápa és a magyar katolikus főpásztorok ünneplő szava papjaik és híveikhez a magyar honfoglalás ezredik évfordulója alkalmából. Összegyűjté és kiadja a Szent-István-Társulat. Az érdekes gyűjteményt olvasóink különös figyelmébe ajánljuk. Értékes könyv úgy magán, mint iskolai, tanítói, egyesületi és egyéb más testületi könyvtárakra nézve. Megrendelhető a Szent-István-Társulat ügynökségénél, Budapesten, Királyi Pál-utca 13. sz. Ára 1 frt.

— **Beküldetett.** Mily nemesítő hatással van az egyházi ének a tanuló valláserkölcsei érzelmenek fejlesztésére, ápolására, az a nmlt. magyar püspöki kar által megállapított tanterv utasításából is kitűnik, mely azt mondja: »Semmi sem képebb a szívet Isten imádsára hangolni, a lelket az áhitat szárnyain az égbe emelni, mint a jól vezetett és begyakorlott egyházi ének«. Következésképp mily nagy kincs ennek eszközölhetése céljából egy jól szerkesztett énekes könyv a kath. tanuló-ifjúság kezében, az bővebb bizonyítgatásra nem szorul. Ily könyvet adott ezelőtt néhány évvel *Baka János* esikszentmártoni róm. katolikus kántortanító *»Órangyal«* című ima- és énekkönyvével az ifjúságnak, mely könyvet nmélt püspöki hatósága is jóváhagyott s mint az erd. róm. kath. irodalmi társulat VII. kiadványa jelent meg. Tartalma gazdag, kiállításá szép. Miután ez utóbbi kiadás egészen elkelt, most ezen ima- és énekkönyvet szerző több a nép által nagyon kedvelt énekekkel — s a Székelyföldön leginkább szokásos és képekkel diszített »Szent keresztutja«-val bővítve — újból kiadta. Megrendelhető: Györgyjakab Márton, könyvnyomdász, mint kiadótulajdonosnál, Csik-Szereda. Ára félvászonkötésben 45 kr. = 90 fillér. Nagymennyiségű megrendeléseknél kiadó árkedvezményt biztosít.

VEGYESEK.

A esanádi püspök jótékonyága. Dessewffy Sándor, esanádi püspök, újabb áldozatot hozott a szegedi katolikus tanítóképzőre, a mennyiben 4000 frtért megvette a képezdével szomszédos telket és a rajta lévő házat. Ezzel a püspöknek ezen intézet újjászervezéséből eszközölt kiadásai az 50 ezer frtot is jóval fölülhaladják.

Egy nemeslelkű kanonok végrendelete. A napokban helyezték örök nyugalomra b. Kokas József, nagyprépost-helyettes holttestét. A beszentelés után a holttestet Csornára szállították, szülővárosába. Az elhunyt, míg élt, lelke egész hevével lángolt az Isten hazának ékeségeért. Ha meghallotta, hogy valamely templom a szükségesebben hiányt szenved, rögtön több

ezer frtot küldött nekik: de azt mindig meghagyta, hogy adományaról szólni nem szabad. Végrendeletében is kifejezésre jutott e sziv nemessége. 42,000 frtot hagyott egy Csornán építendő katolikus leányarvaházra. 26 ezret szegény ifjakkak (köztük első sorban a rokonság gyermekeinek, de azután másoknak is) ösztöndíjra.

Az ideai tornaversenyek. Az országos tornaversenyeket az idén Székesfehérvárott fogják megtartani. Az ország diáksága nagyban szokott készülni a nagy viaskodásra, melyben az egész magyar tanuló ifjuság méri össze testi erejét, bátorságát és ügyességét. Tavaly a milleniumi ünnepek idején Budapesten volt az országos tornaverseny, most azonban a kultuszminiszter leiratban értesítette a székesfehérvári tankerület főigazgatóját, hogy a budapesti, győri, pozsonyi és székesfehérvári tankerületeknek ideai tornaversenyét Székesfehérvárott tartják meg, június 6. és 7. napján. A város nagy előkészületeket tesz, hogy ifju vendégeit ünnepi fényvel fogadja.

A Simor- és Szabó-alapítvány kamatainak szétosztása. A boldog emlékü Simor János bibornok hercegprímás által letett iskolai alapítványának kamatai, a Szabó püspök-féle alapítvány kamataival a lefolyt 1896-ik évben 6943 frtot tettek ki, mely összegnek egy harmada az alapító-oklevél értelmében oly katolikus községek fölsegélyezésére fordított, melyek kath. iskolájukat a törvénynek megfelelő állapotban tartani törekednek és a szükséges aldozatoktól maguk sem vonakodnak. A lefolyt évben a következő községek részesültek segélyben: Bajóth 200 frt, Alsópalajta 150 frt, Brezova 150 frt, Nógrádsipek 150 frt, Nagyvezekény 100 frt, Vámosmikula 100 frt, Alsóvárad 100 frt, Kókeszi 100 frt, Nagyjacz 100 frt, Vezekény-Lipovnok 100 frt, Lamaes 100 frt, Szobotisz 100 frt, Hosszufalu 100 frt, Csúz 100 frt, Úny 66 frt, Nagyrippyen 50 frt, Nagy-Abony 50 frt. Összesen 1816 f. t. — A kamatoknak hatravaló kétharmadából 3445 frt, valamint a Szabó püspök-féle alapítvány múlt évi kamataiból 682 frt szegények javadalmaszul, vagy egyébkent segélyre érdemes tanítók között osztatott szét. Részletesen kimutatva boldog emlékü Simor János bibornokérsek alapítványaiból 100 frtot kaptak: únyi Lehotai Karoly, brezovai Hock Emil, Mészáros Rezső g.-szt.-györgyi. — 80 frtot kaptak: Barton Karoly verb. i, Renyi Miklós nyerges-ujfaluai, Sebtreicher Istvan n.-gurabi. — 70 frtot kaptak: Gyurián Alajos garam-solymosi. — 50 frtot kaptak: Jókai Balint nagyfajkurthi, Kovács Istvan vág-királyfai, Valasek Teréz bakabányai, Vargha Nándor belai. — 30 frtot kaptak: Banyár Gyula detrekő-csütörtöki, Csepela István rendvei, Dudisch Ferencz lekéri, Schotter Ferencz vajkai, Sümegh Géza bajcsiharaszti, Tóth János medvei. — 25 frtot kaptak összesen

47-en. — 20 frtot kaptak összesen 64-en. — Szabó József alapítványából 100 frtot kapott: Buhra község. — 84 frtot kapott: Helbich Venczel velusoczi. — 68 frtot kapott: Horváth László tordomeszticzi. — 50 frtot kapott: Garaniók község, Kovacs János kolosnémai, Nyiznyanszky József konyhai. — 25 frtot kaptak: Binovszky József alsódombói, Duaszky Géza vámosi, Fehér György gütori, Horváth József czöli, Jakutka György vezekényei, Kubán János varrasúri, Mohai Gyula pataki, Rótl György szt.-endrei tanítók. — 20 frtot kaptak összesen 4-en. A fenmaradt összeg időközönkint kiosztandó segélyekre leszen fordítandó.

A tanfelügyelői szakvizsgálat. Halász Ferencz, kir. tanfelügyelő a »Magy. Paedag. Társaság« f. é. jan. 16-án tartott gyűlésen a vizsgálat tárgyait a következőkben állította össze: 1. A kisdédóvi és népoktatási törvények és ezek végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri utasítások. 2. A hazai általános és iskolai statisztika. 3. A törvényhatóságokról, közigazgatási bizottságokról s községekről szóló törvények s azon törvények, jogi esetek és kérdések ismerete, a melyek népiskolai szervezetünkben előfordulnak. 4. A hazai különféle egyházak szervezetei és jogviszonyok. 5. Az összes népoktatási tanintézetek szervezete és tantervei. 6. Népiskolaismeret (a mit Kher »Praxis in der Volksschule«-nak nevez, a a mely után Környei »A tanító az iskolában« című művét írta.) 7. Néhány oly külföldi iskolai szervezetének s tanügyi igazgatásának főbb vonalokban való ismerete, a melyekben a tanügy legelőrehaladottabb, p. o. Svájc, Németország, Hollandia, Belgium, Franciaország és Amerika némely államai. 8. A magyar népiskolai tankönyvek és némely legnevezetesebb paedagogiai művek ismerete. 9. A nevelés és közoktatás története és különösen Comenius, Amos, Locke és Rousseau (s a philantropisták), Pestalozzi, Diesterweg és még néhány újabb rendszer ismerése, első sorban a Herbart-féle paedagogia. 10. A hazai közoktatás története Maria Terézia s a »Ratio educationis« kiadása óta. 11. Az iskolai egészségtan (hygienia). — Hogy a tanfelügyelő-jelölt tudna-e a népiskolában tanítani is, avagy annak az osztatlan iskolai tanítónak helyes módszertani utasításokat adni, arra nem fektet súlyt — a felolvasó tanfelügyelő.

Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, műhímzések, stáció- és oltárképek, csillárok, fesherneműek, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szüts és Társa, a bibornokérsek és Magyarország hercegprímásának udv. szállítói Budapesten, IV., Kossuth Lajos-utca. Árjegyzéküket kívánatra bérmentve küldik.

RÖVID HIREK. Miniszteri köszönet. A vallás- és közoktatásügyi miniszter egervári Egervári Miklós szombathelyi ügyvédnek, mert a keresztény mezőgazdák tanuló gyermekei számára ezerforintos alapítványt tett, köszönetét és elismerését fejezte ki. — A Szent-István-

Társulat tudományos és irodalmi osztálya ülést tartott Kisfaludy A. Béla prépost elnöklésével. Ez ülésen olvasva fel székfoglalóját Pintér Kálmán a katolikus kör alelnöke »Ujabb elbeszélő irodalmunk« czimmel. Hummer Nándor titkár bejelentette, hogy az osztály Vörösmarty Mihálynak Budapesten felállítandó szobrára 190 koronát és Veszely Károly volt rendes tag síremlékére szintén 100 koronát adományozott. — *Kath. alapítvány.* Bögözy Antal m. kir. erdőgyakornok Lippán mint a néhai Bögözy Mihály végrehajtója és örököse a közdipolyáni vagy osdalai Bögözy családból származó szorgalmas és jóiseletű fiuk nevelési czéljaira az erd. róm. kath. Státus kezelése alatt álló ösztöndíj alapba hatezer — 6000 forint ösztöndíj alapot tett le tőke gyanánt. — *Jubileum.* Vogl Alajosnak a Budapest józsefvárosi plébánia érdemes egyházkarnagyának tiszteletére hetvenhetedik születése napja és ötvenéves szolgálati jubileuma alkalmából, fényes ünnepséget rendeztek tisztelői és barátai a józsefvárosi katolikus kör helyiségeiben. — *A magyar paedagogiai társaság* f. hó 10-én (szombaton) délután 5 órakor a magyar tudományos akadémia heti üléstermében felolvasó-ülést tartott, melyen Ember János olvasott fel »Az osztatlan népiskola kérdéséről.« — *A jaáki templom újjáépítése.* Középkori műemlékeink között a legnevezetesebbek egyike a jaáki templom, melynek híres főkapuja hű másolatban ott volt az ezredéves kiállítás történelmi csoportjában. A közoktatásügyi miniszter e híres műemléket újjáépítési Schulek Frigyes tanár, a Mátyás-templom építője által.

Szerkesztői üzenetek.

Sch. J. Mezőkövesd Azon leszünk, hogy teljesítsük kívánságát. — **S. J. Hidvég-Ardó.** Kérjük beküldeni. — **R—ig.** 1. Az iskolaszékeknek nem áll jogában a tankötelességet leszállítani, de hogy a tanév májusban érjen véget, ezt évről-évre megállapíthatja. 2. Az igazgatók hatáskörét a püspöki rendszabályokban találja. Ez a szabályzat megrendelhető a Szent István Társulat ügynökségénél (Budapest, Királyi Pál utca 13. sz.) — **M. M. Mezőzombor.** »A tanítói jogai és kötelességei« című könyv két kötetből áll. Megrendelhető dr. Szabó Elemér kir. segédtanfelügyelőnél Kolozsvárt. — **B. F. Deés.** Intézkedtünk. — **Cs. D. Feleden.** A tanító korpótlékhoz való igényének épségben tartásával lép új tanítói állásába, de ha tollnokká nevezik ki, teljesen új foglalkozási és fizetési körbe jut s így csak a megszabott fizetést élvezi. — **M. M. Szőcsé.** A »Népiratkák« öszes megjelent példányait a legjobb meggyőződéssel ajánlhatjuk. Ha az ifjuság megismeri, az öregek is olvasni fogják. — **P. L. Kapos-Szekesőn.** Intézkedését vettük. — **N. J. Németi.** Felhasználjuk. — **M. I. Krompach.** A félévi időtartamra a község gondoskodik tanítóról. A kötségeket az iskolafentartó viseli. Erről a püspöki szabályzat is említést tesz, de a közsökás által is ez a szentesített eljárás. — **Sz. J. Németi.** Most már több terünk van Sorát ejtjük legközelebb. Üdvözet — **R. I. Arva-Ustyé.** 1. Az iskolai pénztárt. 2. Az állapot törvénytelen. — **K. J. Falu-Szenes.** Megsürgeljük; kívánsága szerint járunk el. — **M. Gy. Duna-Pataj.** Jónni fog. — **K. B. I. Ócsény.** Általánosan ismert tárgyról szól. — **M. A. Rábakeresztur.** Cikkben világosítjuk meg a kérdést.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

A Pozsonymegyében fekvő Nagy-Bresztován községben elhalalozás folytán megüresedett róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat nyitattik. Az állomás jövedelme: 1. Nagy-Bresztovánban 2 kat. hold 1388 négyszögöl, Felső-Lóczon pedig 2 kat. hold 436 négyszögöl kiterjedésű szántóföldek, melyeket a kántortanító saját erejével műveltet. 2. Párber fejében gazdától 12

pozs. mérő rozs és 15 kereszt (á 20 kéve) buza vagy rozs, melyet a szántókról saját költségén behordat. Kis-bresztováni uradalomtól 2 pozs. mérő rozs. Zsellérektől 3 frt 20 kr. 3. Stóla 80 frt. 4. Offertoriumok 6 frt. 5. Körmenetekért 4 frt. 6. Ostyasütésért 5 frt. 7. Alapítványi sz. misékből 20 frt. 8. Tanítói fizetés 300 frt a községek pénztárából. 9. Saját használatra s a tantermek iktására 6 öl hasábfá házhoz szállítva. 10. Tanítógyűlésekre két ízben fuvar és 1 irt 20 kr. napidíj. Az állomás javadalmának összege az egyházbizottságilag megerősített díjlevél szerint 564 frt 76 kr. Lakás áll 2 padlózott szoba, konyha, kamara, istállóból és pinczé ből. A kántortanító kötelessége az összes isteni tiszteltetnél segédkezni, egy osztály növendékeit oktatni s a másodtanítóval az ismétlő iskolát felváltva vezetni. Tannyelv magyartót. A kellően felszerelt folyamodványok főtiszt. **Friedrich József** kerületi tanfelügyelő úrhoz Majténybe (Pozsonym.) márczius hó 14-ig nyújtandók be. A pályázat márczius hó 16-án d. e. 10 órakor tartatik meg. A megválasztott állomását haladék nélkül tartozik elfoglalni. Nagy-Bresztován, 1897. február 12. **Peczko Antal,** iskolaszéki elnök.

Helyreigazítás. A Népnevelő 7. számában kiirt kistapolcsányi tanítói állomásra pályázók nem az I—VI. hanem az I—III. osztályt tartoznak vezetni. **Iskolaszék.**

A **drahóezi** róm. kath. népiskolánál I. osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik márczius 10-ig. Jövedelme 300 forint, közös szoba és fűtés. Megkivánthatik a magyar és tót nyelbeni jártasság. Az ismétlő iskolásokat is tanítja. Folyamodványok a róm. kath. iskolaszék elnökségéhez **Drahóc** (Nyitram.) czim alatt küldendők be.

Szkiezón megüresedett kántor-tanítói állomás betöltésére f. évi márczius 15 dikére pályázat hirdettetik. Az állomás jövedelme az 1893-iki összeírás szerint a következő: a községi pénztárból 105 frt, 24 méter hasábfá, udvarába szállítva = 24 frt; a 8 kat. hold 312 □ öl föld kat. tiszta jövedelme 22 frt 15 kr; tándíjból öt évi átlag szerint 102 frt; 20 pozsonyi mérő rozs, értéke 48 frt; stóla 50 frt; ostyasütésért 2 frt; offertoriumokból 9 frt és 2 alapítványból 6 frt, összesen 368 frt 15 kr. Ehhez járul még államsegély czimen 32 frt és az ötödéves pótlék. Lakása 2 szoba, 1 konyha, 1 kamara, 1 istálló és szép kert. A magyar és tót nyelvet bírók képesítési és más okmányokkal felszerelt folyamodványait **Báthy Gyula** alesperes tanfelügyelőhöz küldjék Bars-Némethibe u. p. Garamszentbenedek.

Hontbesenyődi kántortanítói állomásra folyó évi márczius 18-ik napjára pályázat hirdettetik. Jövedelme készpénzben 70 frt 56 kr., stóla körülbelül 8 frt, gabonában 12¹/₂ pozsonyi mérő buza, ugyanannyi rozs. Minden tanulótól fél mérő buza (körülbelül 25—30 tanuló). Földben 4 kat. hold és 649 □. ebből 9 pozsonyi mérő szántó — a hívek által művelve. learatva behordatik — a többi rét és kert és 2 hekto bor. Lakása 2 szoba, francia konyha, éléskamra és pinczéből áll. Tannyelv tót, magyar. Kérvények az iskolaszékre czimelve **Hontbesenyődre** (u. p. Bath) **Zlattyanszky Ernő** h. alespereshez küldendők.

Egri érseki megye.

Beteg kántortanító mellé **Bessenyőre** okl. segéd-kántortanító kerestetik. Fizetése havonként 25 frt, mely a községtől utólagosan utalványoztatik; továbbá — ágyneműn kívül — teljes ellátás. Kötelessége az özszes kántori teendők mellett egy osztályt önállóan vezetni. Az állomás azonnal elfoglalandó. A pályázatok felszerelve ft. **Szűcs József** plebános urhoz, a r. kath. iskolaszékhez czimelve **Bessenyőre** (Heves) küldendők. Pályázati határnap f. hó 25-ike. Személyes megjelenés kívántatik.

Kalocsai érseki megye.

Orovácson a német tannyelvű róm. kath. népiskolánál lemondás folytán a II., III. vegyes osztálytanítói állásra márczius hó 5-éig pályázat hirdettetik. A tanító évi jövedelme: 400 frt, havi előleges részle-

tekben kiszolgáltattván a község pénztárából, 50 frt lakbér és 3 hold kitűnő minőségű legelőföld adóteherrel. Kötelessége a megválasztott tanítónak a rendes tanításon kívül az ismétlő iskolások tanítása is, továbbá a gyermekeket a hétköznapi misére vezetni és rájuk felügyelni. Vasár- és ünnepnapokon tartozik a tanító fent a chóruson énekelni és a kántort betegség vagy annak akadályoztatása esetén ingyen kisegíteni, ép azért megkivántatik az orgonálásban való jártasság. A pályázók szabályszerűen felszerelt kérvényeiket az obrovácsi róm. kath. iskolaszékre czimezve főt. **Szauter István** esperes-plebános urhoz Obrováczra (Bácsm.) küldjék. **Rubind József** isk. jegyző.

Besztercebányai egyházmegye.

A karvalyi (Bármegye, posta Bartos) róm. kath. elemi népiskolánál kántortanítói állásra pályázat hirdették: jövedelme készpénzben és terményekben 297 forint 29 kr., 10 kat. hold szántó és rét, melyet a hívek nagyszámú részéről megmunkálnak, legeltetési jog, szép lakás házi kerttel. Tannyelv tót-magyar, legyen jártas orgonálásban. Okleveles pályázók kérvényeiket az iskolaszékre czimezve folyó évi márczius 20-ig az alulírttához küldjék. **Sándor Gyula**, karvalyi esperes-plebános.

Győri egyházmegye.

Bársonyoson (via Kis Bér) a róm. kath. népiskolánál rendszeresített segéd-tanítói állás üresedésben van. Évi fizetése 300 frt, külön szoba fűtéssel. Kötelessége a III-VI. vegyes osztályt tanítani, a templomban az iskolás gyermekekre felügyelni. Az állomás azonnal elfoglalható. Az iskolaszék.

Nyitrai egyházmegye.

Pográny anyaegyházhoz tartozó filialis hitközség Geszthe (Nyitra) r. kath. iskolájához tanító keresetik. Kötelessége a mindennapos és ismétlők osztályt tanítani. Fizetése a községtől 300 frt, megyés püspöktől 40 frt, 3 öl tűzifa a hívek által beszállítva 2 szoba, konyha, kamara, istálló és kert. Pályázók kérvényüket márczius 6-áig **Karsay Imre** iskolaszéki elnökhöz küldjék. Tannyelv magyar.

Pécsi egyházmegye.

Alulírt beteg kántortanító a kántorságban teljesen jártas magyar-német, lehetőleg okl. helyettes keres. Fizetése: teljes ellátás (ágyaműn és világiúton kívül) és tizenöt forint. Mieőbbi kérvények **Hága József** kántortanítóhoz intézendők **Duna-Szekesőre** (Baranya megye).

Nakon, Tolnamegyében az osztálytanítói állomás megüresedvén, arra pályázat hirdették. Fizetése a szorgalmi időre havonként 31 frt, egy szobából álló lakás és a visszalevő téli időszakra 4 öl fa. Kötelessége egy osztályt kezelni, az ismétlősök egy részét tanítani és a kántorságban segédkezni. Tannyelv magyar. A kérvények az iskolaszéki elnökhöz intézendők és az állomás azonnal elfoglalandó.

Kösznyői egyházmegye.

Jelsőczőn (Nógrádm. u. p. Vilke, vasúti állomás) Losoncz egy magyar róm. kath. tanítói állásra pályázati határidőül márczius 1-je tűzetik ki. Fizetése kívánósága szerint vagy: a) 8 öl rozs, b) tanítói a községtől 30 frt, c) tanítói minden rendes tanuló 50 kr. = 23 frt 50 kr., d) minden tanuló ad egy csibét = 9 frt 40 kr., e) egy birtok, melynek jelenleg évi hasznosbéré 150 frt, f) 6 öl tűzifa beszállítva = 48 frt. Vagy mindezek helyett, addig, míg adamszegélyvel a fizetés 400 frtig ki nem egészítették: a községtől 320 frt évenyenként előre. Két szobából, konyhából és gazdasági épületekből álló lakás kerttel. Pályázhat okleveles tanítók és tanítónők. **Borbás Géza**, iskolaszéki elnök, vilkei plebános.

A krompachi róm. kath. kántortanítói állomás halálozás által megüresedvén, az iskolaév végéig helyettesítő jog alkalmaztatni, ki egy szobából álló lakást fűtéssel és havonta 26 frtot kap. A kántorságban jártas kap még havonta 4 frtot és a stóla-jövedelemnek felét. Tanítási nyelv: német, tót és magyar. Márczius 1-én

az állomás elfoglalandó. **Majkuth István**, iskolaszéki elnök.

Szombathelyi egyházmegye.

A királyfalvai (Vasm.) róm. kath. népiskolánál a segéd-tanítói állás megüresülvén, arra ezennel pályázat hirdetik. Kötelessége egy osztályt önállóan vezetni, a kántori teendőkhöz segédkezni. Fizetése készpénzben: 250 frt, élelmezés 100 frt, összesen 350 frt, szükséges butorzáttal ellátott szoba, fűtéssel. Tannyelv német-magyar. Kellőleg felszerelt folyamodványok febr. 28-ig az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó. **Baumgartner Ferencz**, esperes-plebán, isk. széki elnök.

Vácsi egyházmegye.

Pusztagyálon (Pestm.) r. kath. iskolánál önálló tanítói állásra pályázat hirdették. Fizetése: 300 frt havi részletekben, ismétlők tanításáért 30 frt, 6 méter-méza-rozs, fél kataszt hold kert, 2 kis hold föld megszántva tengeri alá, tüzelőre elegendő rozs, egy tehén nyári legeltetése, természetbeni lakás 2 szoba, előszoba, konyha, kamra; szükség esetében köteles iskolai időn kívül a gazdaságban közreműködni, a mikor naponként 1 frt vagy 1 frt 80 kr. díjat húz. Kötelessége egy tanteremben a tanulók oktatása. A kinevezett tanító állását a kinevezés után szonnal köteles elfoglalni. A pályázók kellően felszerelt kérvényeiket méltóságos gróf **Károlyi László** úrhoz czimezve, **Drien István** plebánoshoz Alsó-Némedire (Pestm.) márczius 1-ig küldjék.

Ujabb értesítés. A hozzám érkezett levelezőlapok nagy száma miatt, azokra külön-külön nem válaszolhatok, hanem itt értesítem a fűdő lelkes urakat és t. kártsáimait, hogy „Im arcunkra borulunk” misémet csak azoknak ígértem ingyen, a kik Egerből, az egri könyvtárosoktól szerezték be az „Egyházi Enekek”-et. E körülményt határozottan ki kell emelni! Különben a misét 1 frt 05 kr. utalványozása mellett, keresztükötés alatt, bárkinek is szívesen megküldöm. Nak. 1897. febr. 14. **Kapossy György**, kántortanító.

Rum, finom likörök

bárki házi használatra hideg uton minden készülék nélkül kitűnő minőségben előállíthat.

Kezelési könyv és árlista ingyen.

WATTERICH A., BUDAPEST.

5. dohány-utca 5.

ALAPÍTOTT 1869.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legelőssőbb arakon kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 23 évi fennállása óta

540 uj orgonát

épített, melyek közül 186 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve